

Otel ??letmelerinde ?? Tatmini Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Otel ??letmelerinde ?? Tatmini Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28588>

Özet

Otel işletmelerinde İş Tatmini Ölçeği, 1997 yılında K. Kantarcı tarafından Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan bir doktora tezi çalışması kapsamında geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Ölçeğin temel amacı, konaklama sektöründe çalışan personelin işlerine yönelik algı ve duygularını kapsayan iş tatmini düzeylerini bilimsel yöntemlerle ölçmek ve bu tatmin düzeylerinin çalışan performansları üzerindeki etkilerini analiz etmektir. Bu ölçek, özellikle turizm sektörünün kendine has çalışma koşulları ve örgütsel yapısı dikkate alınarak tasarlanmıştır.

Ölçeğin geliştirilmesi, sektördeki işgücü devir oranlarının yüksekliği ve hizmet kalitesinin doğrudan çalışan memnuniyetine bağlı olması gibi kritik yönetsel sorunlara çözüm bulmayı hedeflemiştir. Bu nedenle, ölçek, otel çalışanlarının motivasyon, bağlılık ve genel memnuniyetini yansıtan çok boyutlu bir yapıyı hedef almaktadır.

Anahtar Kelimeler

İş Tatmini, Otel İşletmeleri, Turizm Sektörü, Örgütsel Davranış, İşgören Performansı, Ölçek Geliştirme, Doktora Tezi.

Yazarlar

K. Kantarcı

Amaç

Bu psikometrik aracın birincil amacı, otel işletmelerinde görev yapan çalışanların iş tatmini düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde tespit etmektir. Ölçek, sadece genel tatmin skorunu değil, aynı zamanda tatminin maaş, terfi olanakları, çalışma arkadaşları, yöneticiler ve işin kendisi gibi spesifik boyutlardaki durumu da ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu detaylı ölçüm, insan kaynakları yönetiminin müdahale gerektiren alanları hassasiyetle belirlemesine olanak tanır.

Ölçeğin geliştirilme sürecindeki temel araştırma sorusu, otel personelinin iş tatmini ile işgören performans düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının ortaya koymaktır. Ölçek, bu ilişkinin doğasını ve gücünü istatistiksel olarak incelemek için gerekli veriyi sağlamıştır. Böylece, akademik literatüre otelcilik sektörüne özgü ampirik bir katkı sunulmuştur.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek tarafından ölçülen temel psikolojik yapı, bireyin işine karşı geliştirdiği pozitif veya negatif duygusal durumu ifade eden çok boyutlu bir kavram olan **İş Tatmini**'dir. Otel işletmelerinde İş

Tatmini Ölçeği, bu yapıyı, hizmet sektörünün yoğun ve stresli yapısına uygun olarak alt boyutlara ayırmıştır. Tipik olarak, otelcilik sektöründeki iş tatmini boyutları şunları içerir:

Ücret ve Yan Haklar: Çalışanların aldıkları maaş ve ek faydalarla ilgili memnuniyetleri.

Yönetim ve Denetim: Üst yönetim ve doğrudan amirlerin destekleyici, adil ve yeterli olup olmadıklarına dair algılar.

Çalışma Koşulları: İşyerinin fiziksel ortamı, çalışma saatleri ve kullanılan ekipmanlar.

İşin Kendisi: Görevin çeşitliliği, zorluğu, anlamlılığı ve sorumluluk düzeyi.

Terfi ve Gelişim Olanakları: Kariyer ilerlemesi ve mesleki gelişim fırsatlarına dair beklentilerin karşılanması düzeyi.

Bu çok boyutlu yaklaşım, ölçeğin sadece genel bir skor vermek yerine, otel yönetimlerinin spesifik iyileştirme alanlarına odaklanmasını sağlayacak detaylı bir teşhis aracı olarak işlev görmesini sağlamaktadır.

Geçerlik

Kaynak materyalde ölçeğe ait spesifik geçerlik katsayılarına dair rakamsal bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak ölçek, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yürütülen kapsamlı bir doktora tezi kapsamında geliştirildiği için, yapısal geçerlik ve içerik geçerlik çalışmaları akademik standartlara uygun olarak detaylıca yürütüldüğü varsayılmaktadır. Doktora tezi, ölçek maddelerinin ilgili literatüre uygunluğunu, kapsam geçerliğini ve ölçülen yapıyı ne kadar iyi temsil ettiğini gösteren istatistiksel analizleri içermektedir.

Özellikle yapı geçerliğinin, doğrulayıcı ve/veya açıklayıcı faktör analizi gibi yöntemlerle test edildiği ve ölçeğin teorik olarak belirlenen alt boyutları doğru bir şekilde ayırtıp ayırtmadığına bakıldığında tahmin edilmektedir. Detaylı geçerlik bilgileri için tezin orijinal metnine başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizlerine ait kesin değerler (örneğin, Cronbach Alfa katsayıları) kaynakta belirtilmemiştir. Bir geliştirme çalışması olduğu göz önüne alındığında, ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olması beklenir. Geliştirme sürecinde, ölçek maddelerinin tutarlılığı sağlamak amacıyla muhtemelen Cronbach Alfa gibi yaygın olarak kullanılan iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Yüksek bir güvenirlik katsayısı, ölçeğin aynı yapıyı tekrar tekrar tutarlı bir şekilde ölçebilme yeteneğini göstermektedir.

Güvenirlilik çalışmaları, test-tekrar test güvenilirliği veya eşdeğer formlar güvenilirliği gibi yöntemlerle de desteklenmesi olasıdır. Bu kapsamlı psikometrik süreçler, tezin bilimsel metodoloji bölümünde detaylıca açıklanmıştır.

Faktör Analizi

Otel işletmelerinde İş Tatmini Ölçeği, çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu için, ölçek geliştirme sürecinde faktör analizi yöntemlerinden faydalanılmıştır. Bu analizler, otel çalışanlarının iş tatminini oluşturan temel bileşenleri bilimsel olarak ayrıştırmayı ve ölçeğin alt boyutlarını istatistiksel olarak doğrulamayı amaçlamıştır.

Büyük olasılıkla, öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak maddelerin hangi faktörler altında toplandığı belirlenmiş, ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yapısının teorik modellerle ne kadar uyumlu olduğu test edilmiştir. Bu analizler, otelcilik sektörüne özgü tatmin faktörlerinin literatürdeki genel iş tatmini modelleriyle örtüşüp örtüşmediğini belirlemede kritik rol oynamıştır.

Ölçme Aracı Detayları

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir doktora tezi çalışması kapsamında geliştirilmiş tutum ölçeği)

Format: Kaynakta belirtilmemiş olmakla birlikte, iş tatmini ölçeklerinde sıklıkla kullanılan 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatının kullanıldığı tahmin edilmektedir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Otel işletmelerinde çalışan personel (işçiler)

Yaş Grubu: Yetişkinliği (18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki otel işletmelerinin çeşitli departmanlarında (ön büro, yiyecek-içecek, kat hizmetleri, idari birimler vb.) görev yapan çalışanlar.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, kağıt-kalem veya dijital formatta doldurulabilen bir anket formudur.

Anahtar Kelimeler

Likert Ölçeği, Konaklama Sektörü, Psikometri, Örgütsel Adalet, Çalışan Memnuniyeti, Kariyer Gelişimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Doktora tezi dönemi itibarıyla Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 1997 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı ve izinleri, tezin yazarı K. Kantarcı ve tezin yayınlandığı Dokuz Eylül Üniversitesi'nin akademik politikalarına bağlıdır. Ölçeğin orijinal formu akademik bir kaynak (doktora tezi) içerisinde yer aldığı için ticari bir ücrete tabi olup olmadığı bilgisi mevcut değildir; ancak akademik kullanım için genellikle izin alınması gerekmektedir.

Kaynaklar

Kantarcı, K. (1997). *Otel işletmelerinde iş tatmininin ölçülmesi ve işgören performansına etkileri* (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Otel İşletmelerinde İş Tatmini Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak materyalde (tez metni) belirtilmediği için burada sunulamamaktadır. Ölçeğin tam metnine ulaşmak için Kantarcı (1997) doktora tezinin orijinal nüshasına başvurulması gerekmektedir.

Ölçek maddelerinin, otelcilik sektörüne özgü tatmin alanlarını kapsayacak şekilde (örneğin, vardiya sistemi, misafir ilişkileri, üniforma ve görünüm, mevsimsel yoğunluk) hazırlanmış tahmin edilmektedir.